

Csértán Kálmánné Gitta-Gitti néni

Éppen 104 évvel ezelőtt, ezen a napon, 1909. június 1-jén született Budapesten Eger Margit (első férje után Csértán Kálmánné, második férje után Kádár Lászlóné). És 25 évvel ezelőtt, 1988-ban halt meg Debrecenben. Szüleivel és férjével a keszthelyi Szent Miklós temetőben nyugszik családi sírhelyen.

Édesapja, Eger Zsigmond (1870-1954) postai és távirdai főtiszt volt, a budapesti Nyugati pályaudvar melletti posta igazgatója. Édesanyja neve Manharb Jolán (1879-1950). Zsigmond nevű testvére (1910-1986) jogot tanult és Keszhelyen élt. (Felesége, Tumbász Ida tanítónő volt a keszthelyi Szendrey Júlia Általános Iskolában.)

Az előnevelési és nevelésügyi napló feljeli adatai:

1914/1918 ISKOLAÉV. IV. évf. osztály.

Társaságok	I. félfé Gonosz S. S.	II. félfé (A másik név)
Hitvallás és erkölcsi tan.	<i>Hitvallás</i>	<i>Hitvallás</i>
Férfi	<i>plés</i>	<i>plés</i>
Obidos	<i>Hitvallás</i>	<i>Hitvallás</i>
Nyugati nyelv	<i>plés</i>	<i>plés</i>
Székely	<i>plés</i>	<i>plés</i>
Földrajz	<i>plés</i>	<i>Hitvallás</i>
Értelm.	<i>plés</i>	<i>plés</i>
Rajzolás	<i>plés</i>	<i>plés</i>
Könyvtudás	<i>Hitvallás</i>	<i>plés</i>
Általános ismeretek tan.	<i>Hitvallás</i>	<i>Hitvallás</i>
Megfigyelés	<i>Hitvallás</i>	<i>Hitvallás</i>
Scenariós	<i>Hitvallás</i>	<i>Hitvallás</i>
Műveltség	<i>plés</i>	<i>plés</i>
Értelem	<i>plés</i>	<i>plés</i>
A tanuló neve: <i>Eger Margit</i>		
Születéskor: <i>Budapest</i>		
Éve, hónapja és napja: <i>1908. jún. 11.</i>		
Váltság: <i>A.B.</i> Anyanyelve: <i>magy.</i>		
Mint ajándékot beszélt meg:		
Ismerős-e?		
Becskült-e? <i>égen</i> Díjazták-e?		
Állott-e ki valakinek mellett?		
Hány évig járt iskolába?		
Statisztika	<i>név: E. Zsigmond</i>	
any helyen:	<i>szülői és tan. felvétel.</i>	
statisztika	<i>Aréna: Szendrey J. Ált. Isk.</i>	
Esztendő felvételének: <i>1908. június 11. 10. n.</i>		
Budapest, 1915. évi január 16. n.		
<i>Robozsán Kálmán</i>		
<i>Eger Zsigmond</i>		

Eger Margit a VI. kerületi Felsőerdősori Elemi Leányiskolába járt 1914 és 1918 között. Megmaradt értesítője, bizonyítványa jellegzetes dokumentuma a korabeli népiskolai

oktatásának. (Felépítése: a tanuló törzslapja, a tantárgyak és azok osztályzatai, a szülők adatai, a tanulókra vonatkozó rendtartás, fegyelmi és egészségügyi szabályok.)

Az első világháború után Margit és Zsigmond előbb 3 hónapig, majd fél évig Hollandiában tartózkodott. (A holland családi kapcsolat levelezés és látogatás formájában később is fennmaradt.)

Eger Margit a budapesti Ranolder Gimnáziumba járt (1918-1926), majd a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának természettan (biológia)-földrajz szakát végezte el (1926-1930) kiváló eredménnyel.

Tanárai szakának nemzetközi hírnevű tudósai voltak. (Tudományos társaságok tagjai, vezetői, mindannyian az MTA tagjai, többen közülük a felsőház tagjai is voltak.) Különösen közel állt hozzá Cholnoky Jenő, a kiváló földrajztudós. Szakjain kívül humán tantárgyakat is tanult Eger Margit. A pedagógia professzora az egyetem rektora, Fináczy Ernő volt, korának legfőbb szaktekintélye. A filozófiát, logikát és etikát Pauler Ákos, a lélektant Kornis Gyula, a művelődéstörténetet Domanovszky Sándor, a művészettörténetet Hecker Antal, a nyelvészetet Gombocz Zoltán és Melich János, az irodalomtörténetet Császár Elemér és Horváth János oktatta, a stílusgyakorlatokat pedig Négyesy László tartotta.

Mdsolat.

Mi
a budapesti kir. magyar Pázmány Péter tud.-egyetem
Rektora
Köszöntjük az olvasót!

As. eredetű
5000 aranyas
bélyeg.

Amennyek valamennyi kar doktorával és más mindenkiel egyenként és összesen akiket illet, hogy Eger Margit született Budapest született Pest vármegyében 1908 év június hó 1-ik napján született, mint bölcsészeti tudományok rendes hallgatói egyetemünk anyahonynyelve szabályszerűen beiktathók; mit aláírásunkkal és kisebb pecsétünkkel ellátott jelen okmánnyal bizonyítunk.

Kelt Budapesten, 1924 évi szept. hó 2-ik napján.

Fináczy
a kir. magyar Pázmány Péter tud.-egyetem rektora.

Melich
a kir. magyar Pázmány Péter tud.-egyetem bölcsészeti tudományok rendes oktatója.

KIR. MAGY. PAZMANY PETER TUD. EGYETEMI QUAESTOR

első felvétel.

A tanuló biográfia: a tanulmányi előzmények vagy a családi háttérrel	A tanuló biográfia: a tanulmányi előzmények		Jegyzet
	előzetes	nap	
<i>Mátyos</i> s.k.	XIV/12	<i>scotgalmas</i>	
<i>Melich</i>	V/2	<i>Diszertáción dolgozott</i>	
	V/2	<i>Jeles Melich</i>	
<i>Mauritz</i> s.k.	XVII/8		
<i>Mauritz</i> s.k.	XVII/22		
<i>Cholnoky</i> s.k.	XVII/10	<i>Jeles Cholnoky</i>	
<i>Cholnoky</i> s.k.	XVII/10	<i>Hittűnő Cholnoky</i>	
<i>Cholnoky</i> s.k.	XVII/10		
<i>Cholnoky</i> s.k.	XVII/10	<i>Jeles Cholnoky</i>	
<i>Horváth</i> s.k.			

6 koronás bélyeg.

Látta: _____ s. k.
e. k. dátum.

A Csertán család a háború után 1949-ig Csömödéren élt, ahol a családfő a fatelepet és a helyi kisvasutat is vezette. 1949-1950-ben Bánokszentgyörgy, majd 1950 és 1954 között

Zalaegerszeg a lakóhelyük. Az utóbbi helyen Gitti néni általános iskolában kezdett tanítani 1948-ban vagy 1950-ben. Nehezen zökkent bele a munkába: új rendszer, új módszer, új környezet. Aztán 1954-ben Keszthelyre költöztek, és a tanárnő itt tanított a gimnáziumban biológiát és földrajzot 1967-ig, a nyugdíjazásáig. A keszthelyi akadémiai felvételen mindig részt kellett vennie, és csak a tankönyv anyagából kérdezhetette a felvételizőket. Ő maga ingyenes egyetemi felkészítő órákat is adott.

Egy árva fiúnak a debreceni egyetemre való felvételi ügyében sokat levelezett dr. Kádár László földrajzprofesszorral (volt évfolyamtársával). Ez a levelezés 1971-ben a második házassághoz és Debrecenbe való költözéshez vezetett. A második férj, az előbb említett dr. Kádár László (1908-1989) híres földrajztudós volt. 1933-ban például részt vett az Almásy László („ az angol beteg”) által vezetett Szahara-expedícióban. Munkatársa volt a későbbi miniszterelnöknek, Teleki Pálnak. A debreceni egyetemnek dékánja és rektora is volt. A nyarakat Keszthelyen töltötték.

Hogyan emlékeznek a tanárnőre volt tanítványai, az 1961 és 65 közötti C osztályának tagjai?

- „Szelíd, szolid, jóságos, megértő, mindig derűs, jókedvű mosolygós, kedves volt. Dinamikus, temperamentumos, mégis kiegyensúlyozott.”
- „Az egyik gimnáziumba beiratkozó tanuló például azért kérte magát a tanárnő osztályába, mert egy tablóképen felfedezte Gitti néni mosolyát.”
- „Alkatával és egész lényével sugározta a nőiességet... üdítő volt minden tanóra. Nem kivételezett, nem ő volt a fontos, hanem a diák. Ma úgy mondanánk, pozitív személyiség, és toleráns.” – Szívvel-lélekkel állt hozzá a felmerülő problémák megoldásához. – „... mint egy édesanyához, szabadon fordulhattunk hozzá... gondoskodó, kedves anyánk volt.” – „Megmentette” például osztályát a fizikadolgozattól, mert kérésükre – az esőre hajló időben is – a Szent Mihály-dombra vitte őket kirándulni. A 4. év végén, amikor a gimnázium udvarán elégették ellenőrzőjüket, „elsimította” az ügyet.”
- „...nagy tárgyi tudása mellett a belőle sugárzó végtelenül nyugodt, átölelő szeretet, a megértő, megbocsátó, mindig irányt adott.”
- „Mi, jó szándékú, de szükségképpen éretlen kamaszgyerekek, éreztük ezt a szeretetet, boldogan lubickoltunk benne, de – természetesen – korunknál fogva megbecsülni nem tudtuk. Először fel kellett nőnünk, hogy megtanuljunk értékelni mindent elnéző, szerető felénk fordulását.” – A diákcsínyeket, huncutságokat is jóságosan megbocsátotta, nem haragudott tanítványaira.
- „ »Laza« volt, modern felfogású, de szigorú.” – „ »Rend, osztály, család, törzs« - mondta a biológiaórákon. - »Ha rend van a családban, akkor az osztályban is« - ...sokszor feleltetett. Egy-egy órán hat-hét diák is felelt a tananyagból, ezért mindenkinek sok osztályzata volt.”
- A tanárnő lányától tudjuk, hogy a két „rosszcsont” Popovics gyereket mindig megvédte. – S szembeszállt azzal a tanárral, aki sok tanulót meg akart buktatni.
- Tanítványait nem felejtette el. Erre jó példa az, hogy amikor már debreceni lakos volt, és az egyik este találkozott egy olyan egyetemistával, akit Keszthelyen tanított, meghívta vacsorára „és egy nagyon kedves, szép estét töltöttek el együtt.”
- Én magam is külön köszönettel tartozom neki, mert földrajzóráin térképismeretből úgy felvértezett, hogy történelem szakos egyetemistaként rendkívüli módon kamatoztathattam a tőle kapott tudásomat.
Úgy vélem, minden tanítványa nevében kijelenthetem: mindig nagy szeretettel gondolunk Rá, és így őrizzük emlékét!

Elhangzott 2013. június 1-jén, a Vajda János Öregdiákok Egyesületének
ünnepi közgyűlésén